

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-060-247-23

Druk nr 3586
Warszawa, 15 sierpnia 2023 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 61 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym w związku z art. 125 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., w imieniu Rady Ministrów wnoszę

**- o przeprowadzenie referendum ogólnokrajowego
w sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa.**

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Prezes Rady Ministrów

Mateusz Morawiecki

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-060-247-23

Pani Elżbieta WITEK
Marszałek Sejmu

WNIOSEK

o przeprowadzenie referendum ogólnokrajowego w sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa

Na podstawie art. 61 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 851 oraz z 2023 r. poz. 497) w związku z art. 125 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. poz. 483, z 2001 r. poz. 319, z 2006 r. poz. 1471 oraz z 2009 r. poz. 946), w imieniu Rady Ministrów wnoszę o przeprowadzenie referendum ogólnokrajowego w sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa.

Zgodnie z art. 61 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym, w imieniu Rady Ministrów, proponuję przedstawienie pytań o następującej treści:

- 1) **Czy popierasz wyprzedaż majątku państwowego podmiotom zagranicznym, prowadzącą do utraty kontroli Polek i Polaków nad strategicznymi sektorami gospodarki?**
- 2) **Czy popierasz podniesienie wieku emerytalnego, w tym przywrócenie podwyższonego do 67 lat wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn?**
- 3) **Czy popierasz likwidację bariery na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi?**

- 4) Czy popierasz przyjęcie tysięcy nielegalnych imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, zgodnie z przymusowym mechanizmem relokacji narzucanym przez biurokrację europejską?**

Jednocześnie, w imieniu Rady Ministrów, wnoszę o wyznaczenie referendum na 15 października 2023 r.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 125 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 483, z 2001 r. poz. 319, z 2006 r. poz. 1471 oraz z 2009 r. poz. 946), w sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa może być przeprowadzone referendum ogólnokrajowe. Referendum ogólnokrajowe może być zarządzane m.in. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, który decyduje o tym bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. W tym zakresie, zgodnie z art. 61 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 851 oraz z 2023 r. poz. 497), Sejm RP może postanowić o poddaniu pod referendum określonej sprawy zarówno z własnej inicjatywy, jak i na wniosek podmiotów trzecich, w tym Rady Ministrów. Wniosek o zarządzanie referendum powinien określać propozycje pytań lub wariantów rozwiązania w sprawie poddanej pod referendum.

Jak wskazano powyżej, sprawa poddana pod referendum musi mieć, zgodnie z przepisami Konstytucji, „szczególne znaczenie dla państwa”. W doktrynie prawa konstytucyjnego zauważa się, że sformułowanie to „*należy odczytywać ograniczająco, tzn. jako zakaz przeprowadzania referendum w sprawach, które owego szczególnego znaczenia są pozbawione. Szczególne znaczenie musi odnosić się do «państwa», przedmiotem referendum nie może być więc kwestia ograniczona do pewnych tylko środowisk, grup czy terytoriów, zawsze konieczny jest bezpośredni związek z interesami państwa jako pewnej całości*”¹. Na temat wykładni pojęcia „sprawy o szczególnym znaczeniu” wypowiedział się także Trybunał Konstytucyjny, który stwierdził, że „*(...) referenda mają swoją cechę specyficzną, dotyczą na ogół jednostkowej, ważnej sprawy. (...) sprawa tego rodzaju nie może być zaskakująca, czy też nieoczekiwana. Społeczeństwo obywatelskie, kształtujące się od 1989 r. to społeczeństwo wolnych, świadomych, aktywnych i zaangażowanych w sprawy publiczne obywateli. (...) Trudno jest wyobrazić sobie sprawę o ogólnokrajowym znaczeniu, która nie byłaby przedmiotem uprzedniego zainteresowania grup obywateli (społeczeństwa)*”². W efekcie więc należy stwierdzić, że sprawy, które mogą być przedmiotem

¹ L. Garlicki, komentarz do art. 125, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. II, red. L. Garlicki, Warszawa 2001, uwaga 7.

² Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2003 r., sygn. akt K 11/03.

referendum muszą dotyczyć państwa (organizacji państwowej) i być związane z interesem państwa jako całości, a nie wyłącznie np. z kwestią lokalną czy regionalną, a także muszą być istotne z punktu widzenia interesów państwowych, w szczególności muszą dotyczyć takich materii, które były przedmiotem zainteresowania społeczeństwa i stałym elementem debaty publicznej.

Nie ulega wątpliwości, że sprawy wskazane we wniosku odnoszą się do tego rodzaju kwestii.

Pytanie pierwsze, odnoszące się do zarządzania majątkiem państwowym w postaci przedsiębiorstw państwowych i spółek Skarbu Państwa, jest niezwykle doniosłe dla Państwa jako całości. Już na poziomie konstytucyjnym przewidziano obowiązek (w art. 216 ust. 2 Konstytucji) określenia zasad i trybu nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości, udziałów lub akcji oraz emisji papierów wartościowych przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski lub inne państwowe osoby prawne. Ustrojodawca oceniał więc tę materię jako szczególnie doniosłą społecznie i politycznie. Badania opinii społecznej w odniesieniu do prywatyzacji strategicznych spółek Skarbu Państwa były przeprowadzane wielokrotnie – już badanie z 2011 r. wskazywało, iż 67% Polaków nie chce prywatyzacji strategicznych spółek Skarbu Państwa³ i trend ten utrzymuje się także dzisiaj, gdzie w ostatnich badaniach aż 77% respondentów wskazywało, że największe przedsiębiorstwa powinny pozostać własnością państwa⁴. Rząd Zjednoczonej Prawicy dba, aby uregulowania ustawowe odzwierciedlały wolę Narodu w tym zakresie. Dysponowanie akcjami określonych spółek reguluje ustawa z dnia 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw aktywów państwowych oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2173), zgodnie z którą minister właściwy do spraw aktywów państwowych może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez zarząd spółki uchwały lub innej dokonanej przez zarząd spółki czynności prawnej, jeśli będzie ona miała wpływ na

³ <https://www.newsweek.pl/sondaz-polacy-przeciwni-pelnej-prywatyzacji-spolek-strategicznyc/3yzsxj7>, dostęp 14.08.2023 r.

⁴ <https://wpolityce.pl/polityka/645375-nasz-sondaz-polacy-przeciw-prywatyzacji-kluczowych-firm>, dostęp 14.08.2023 r.

funkcjonowanie infrastruktury krytycznej. Co więcej, art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 973) – jest to ustawa uchwalona z inicjatywy rządu Zjednoczonej Prawicy – wskazuje listę 30 spółek, w których nie mogą być zbyte akcje lub prawa z akcji należące do Skarbu Państwa. W przypadku pozostałych spółek z udziałem Skarbu Państwa, zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym, zgodę na ich zbycie wyraża Rada Ministrów na wniosek podmiotu, który wykonuje prawa z akcji. Istnieje także wiele przepisów szczególnych, które zakazują zbywania akcji w odniesieniu do spółek powołanych ustawowo i wyspecjalizowanych w określonej działalności (np. art. 9k ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne⁵, art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej⁶ czy art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji⁷). Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym wprowadza także dwie kategorie, z którymi wiążą się wzmocnione mechanizmy nadzorcze: spółki realizujące misję publiczną (art. 2 pkt 8 tej ustawy) oraz spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa (art. 31 tej ustawy). Wykaz spółek należących do drugiej z tych kategorii określony jest w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 września 2021 r. w sprawie wykazu spółek o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. poz. 1782). Mimo tych uregulowań nie można wykluczyć prywatyzacji najważniejszych elementów majątku państwowego, jako że wystarczająca jest zmiana ustawowa. W czasach rządu PO–PSL główną linią rządu była masowa prywatyzacja spółek Skarbu Państwa – przewidywano przekazanie w prywatne ręce 740 spółek Skarbu Państwa działających w kilkunastu sektorach gospodarki⁸. Plan ten realizowano nawet w niekorzystnej sytuacji ekonomicznej⁹ i przy sprzeciwie związków zawodowych¹⁰. Determinacja ówczesnego rządu była tak wielka, że

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, 1723, 2127, 2243, 2370 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 295, 1506 i 1597.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1595.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1722.

⁸ <https://www.tvp.info/60202772/rzecznik-po-o-notatce-grada-przypomniano-mu-740-spolek-do-prywatyzacji>, dostęp 14.08.2023 r.

⁹ <https://biznes.interia.pl/gieldy/aktualnosci/news-prywatyzacja-za-wszelka-cene.nId,3613831>, dostęp 14.08.2023 r.

¹⁰ <https://forsal.pl/artykuly/507522,tusk-tak-czy-inaczej-sprywatyzujemy-jsw-zwiazkowcy-dzialaja-na-szkode-firmy.html>, dostęp 14.08.2023 r.

dopuszczano sprzedaż strategicznych spółek energetycznych Rosji¹¹. Wiele z tych procesów prywatyzacyjnych obarczone było nieprawidłowościami, co kończyło się zarzutami prokuratorskimi¹². Obecnie środowiska opozycyjne otwierają się na kontynuację tego planu, wskazując na konieczność prywatyzacji kluczowych elementów majątku narodowego¹³. Stąd istotne jest zwrócenie się do Narodu z pytaniem o sposób zarządzania majątkiem narodowym.

Podobnie istotną kwestię porusza się w pytaniu drugim, dotyczącym podwyższenia wieku emerytalnego. Materie związane z systemem emerytalnym są niezwykle istotną sprawą, która wciąż budzi wiele emocji w opinii publicznej. Po pierwsze, należy zwrócić uwagę, że samo pojęcie „wiek emerytalny” można odnaleźć w art. 67 Konstytucji, zgodnie z którym po osiągnięciu wieku emerytalnego obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego. W efekcie więc pojęcie wieku emerytalnego jest pojęciem konstytucyjnym. Co więcej, kwestie związane z wiekiem emerytalnym były przedmiotem orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, który stwierdził, że ustawodawca w wyznaczaniu wieku emerytalnego musi uwzględnić bezsporny fakt, że w typowych sytuacjach po przekroczeniu pewnej granicy wieku spada zdolność do pracy zarobkowej, a ponadto ustalić granicę wieku emerytalnego, aby umożliwić faktyczne skorzystanie z prawa do emerytury¹⁴. Po drugie, Trybunał Konstytucyjny wskazał, że istotne są także źródła prawa międzynarodowego, w szczególności wiążąca Rzeczpospolitą Polską Konwencja nr 102 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca minimalnych norm zabezpieczenia społecznego, przyjęta w Genewie dnia 28 czerwca 1952 r. (Dz. U. z 2005 r. poz. 775), która w art. 26 ust. 2 wskazuje, iż ustalony przez państwa wiek emerytalny nie powinien co do zasady być wyższy

¹¹ <https://www.tvp.info/60202772/rzecznik-po-o-notatce-grada-przypomniano-mu-740-spolek-do-prywatyzacji>, dostęp 14.08.2023 r.

¹² <https://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/artikel/prywatyzacja-ciech-zarzuty.49.0.2398257.html>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://polskieradio24.pl/5/1222/artikel/2432854.sprawa-korupcji-przy-prywatyzacjach-gen-czempinski-wsrod-oskarzonych>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://www.wprost.pl/przeglad-prasy/132076/zarzuty-za-prywatyzacje-zelmera.html>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://wpolityce.pl/polityka/311626-nasz-news-zarzuty-za-prywatyzacje-kopalni-w-kielcach-intensywne-sledztwo-przynioslo-efekty-sprawdz-szczegoly>, dostęp 14.08.2023 r.

¹³ <https://www.tvp.info/65602154/boguslaw-grabowski-zdradzil-prawdziwy-program-opozycji-ten-wywiad-zrobil-furore>, dostęp 14.08.2023 r. oraz <https://wpolityce.pl/polityka/641035-taki-plan-ma-balcerowicz-sprzedalbym-orlen-pgnig>, dostęp 14.08.2023 r.

¹⁴ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 maja 2014 r., sygn. akt K 43/12.

niż 65 lat. Warto również wskazać, że Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż różnicowanie powszechnego wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn jest zgodne z Konstytucją¹⁵. Obecnie, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461), obywatelom przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn. Jest to więc doniosła sprawa, regulowana na poziomie konstytucyjnym i będąca przedmiotem umów międzynarodowych. Budzi ona także duże zainteresowanie w opinii społecznej i silne emocje – gdy koalicja PO–PSL w 2012 r. podnosiła wiek emerytalny do 67 lat, sprzeciwiało się temu ok. 80% Polaków¹⁶. W 2016 r. powrót do wieku emerytalnego, który zapewniła koalicja Zjednoczonej Prawicy w wysokości 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn, poparło 84% badanych¹⁷, a obecnie niemalże połowa Polaków wskazuje na konieczność dalszego jego obniżenia¹⁸. Co więcej, największa organizacja pracowników w Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje na konieczność konstytucyjnego wzmocnienia gwarancji wysokości wieku emerytalnego w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁹. Ponadto trwają szerokie dyskusje nad tematem związanym z wprowadzeniem tzw. emerytur stażowych²⁰, w które zaangażował się Prezydent RP. W związku z tym należy zapytać Naród o kierunki rozwoju polityk publicznych w tym zakresie, w szczególności, czy obywatele i obywatelki są skłonni do podwyższenia wieku emerytalnego, na co naciskają środowiska obecnej opozycji²¹, które głosowały

¹⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2010 r., sygn. akt K 63/07.

¹⁶ Opinie o zmianach w systemie emerytalnym, CBOS 2012. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2012/K_077_12.PDF, dostęp 14.08.2023 r. oraz Nadal nieprzekonani – Polacy o podwyższeniu wieku emerytalnego, CBOS 2012. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2012/K_057_12.PDF, dostęp 14.08.2023 r.

¹⁷ Opinie o obniżeniu wieku emerytalnego, CBOS 2016 https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2016/K_140_16.PDF, dostęp 14.08.2023 r.

¹⁸ <https://forsal.pl/gospodarka/finanse-publiczne/artykuly/8703583,polacy-o-obnizeniu-wieku-emerytalnego-47-proc-respondentow-tak.html>, dostęp 14.08.2023 r.

¹⁹ <https://serwisy.gazetaprawna.pl/emerytury-i-renty/artykuly/1125513,wiek-emerytalny-zabezpieczony-w-konstytucji.html>, dostęp 14.08.2023 r.

²⁰ <https://serwisy.gazetaprawna.pl/emerytury-i-renty/artykuly/8735389,emerytury-stazowe-od-kiedy-kto-dla-kogo-jakie-wymagania.html>, dostęp 14.08.2023 r.

²¹ <https://niezalezna.pl/305797-holownia-zapytany-o-wiek-emerytalny-odpowiedzial-wprost-powinnismy-pracowac-dluzej>, dostęp 14.08.2023 r.

przeciw obniżeniu wieku emerytalnego²² i aktywnie zabiegają o jego podwyższenie²³.

Sprawą o istotnym znaczeniu dla Państwa jest również kwestia bariery na granicy z Białorusią podniesiona w propozycji pytania trzeciego. Kwestie związane z bezpieczeństwem budzą ogromne zainteresowanie Polaków. Jest to szczególnie istotne w obecnym, geopolitycznym kontekście – za naszą wschodnią granicą toczy się wojna, a wojska najemników rosyjskich grupy Wagnera nie tylko rozlokowano na Białorusi²⁴, ale także zorganizowano ćwiczenia wojskowe na poligonie tuż obok polskiej granicy z ich udziałem²⁵, co miało miejsce w trakcie skandalicznych wypowiedzi rosyjskiego establishmentu dotyczącego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej²⁶. Należy pamiętać, że nasz kraj jest pod stałą presją wynikającą z prowadzonej przez Białoruś wojny hybrydowej z wykorzystaniem nielegalnych migrantów²⁷. Sejm, przy poparciu społecznym²⁸, przegłosował ustawę z dnia 29 października 2021 r. o budowie zabezpieczenia granicy państwowej (Dz. U. poz. 1992 oraz z 2023 r. poz. 185 i 1088), a następnie Rząd w niezwykle szybkim tempie zbudował fizyczną barierę, która stała się niezwykle istotnym elementem w walce z działaniami hybrydowymi prowadzonymi na granicy polsko-białoruskiej. Opinia publiczna (63,5% ankietowanych) wskazuje na wolę zbudowania podobnej bariery na granicy z Federacją Rosyjską²⁹ – co wskazuje na aprobatę społeczną wobec wzmocnienia wschodniej granicy Rzeczypospolitej Polskiej. Niemniej

²² <https://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/agent.xsp?symbol=glosowania&NrKadencji=8&NrPosiedzenia=30&NrGlosowania=66>, dostęp 14.08.2023 r.

²³ <https://www.money.pl/emerytury/leszek-balcerowicz-o-obnizeniu-wieku-emerytalnego-powinnismy-przywrocic-to-co-bylo-6859452001778336a.html>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://superbiz.se.pl/wiadomosci/podwyzka-wieku-emerytalnego-lub-jego-likwidacja-eksperci-godziwe-emerytury-czy-nedza-na-starosc-aa-SM7Z-DqD5-p42a.html>, dostęp 14.08.2023 r.

²⁴ https://www.rmf24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/news-juz-5-tys-najemnikow-grupy-wagnera-na-bialorusi.nId,6918156#crp_state=1, dostęp 14.08.2023 r.

²⁵ <https://www.rp.pl/swiat/art38760811-grupa-wagnera-przy-granicy-z-polska-bedzie-cwiczyc-z-armia-bialorusi>, dostęp 14.08.2023 r.

²⁶ https://www.rmf24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/news-putin-straszy-polske-przypomnimy-im-o-tym.nId,6915888#crp_state=1, dostęp 14.08.2023 r.

²⁷ <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1590816%2Czrzeczniczka-sg-migranci-nie-sa-w-stanie-samodzielnie-pokonac-barier-na>, dostęp 14.08.2023 r.

²⁸ <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art19119731-sondaz-polacy-chca-budowy-zapory-na-granicy-polski-z-bialorusia>, dostęp 14.08.2023 r.

<https://polskieradio24.pl/5/1222/artykul/2852353.polacy-chca-muru-na-granicy-z-bialorusia-wynik-sondazu-nie-pozostawia-zludzen>, dostęp 14.08.2023 r.

²⁹ <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art37378421-sondaz-kolejnego-muru-chca-glownie-wyborcy-pis>, dostęp 14.08.2023 r.

w przestrzeni publicznej pojawiają się głosy o zbędności bariery³⁰ lub nawet konieczności jej usunięcia³¹. Nie ulega wątpliwości, że bezpieczeństwo zewnętrzne naszej Ojczyzny i ochrona jej granic to sprawa nader istotna z perspektywy interesów państwa jako całości. W związku z tym konieczne jest zadanie obywatelom pytania w tej sprawie, aby jednoznacznie rozstrzygnąć kwestie bariery, która chroni nasz kraj.

Pytanie czwarte, odnoszące się do przymusowej relokacji migrantów, od lat jest przedmiotem debaty publicznej – budzi duże zainteresowanie mediów ogólnopolskich i najpopularniejszych polityków³². Polacy byli pytani o tę kwestię w sondażach³³, była ona przedmiotem debaty w Sejmie RP, który wyraził swoje stanowisko w formie uchwały³⁴, temat ten pojawił się także w ramach debaty przedwyborczej z udziałem liderów wszystkich partii³⁵. Istotnym kontekstem jest również działalność Parlamentu Europejskiego³⁶ oraz Komisji Europejskiej³⁷, które

³⁰ <https://www.amnesty.org/pl/akcje/nie-dla-muru-przez-serce-puszczyl/>, dostęp 15.08.2023 r.

³¹ <https://wiadomosci.wp.pl/ochojaska-powiedziala-ze-trzeba-rozobrac-mur-na-granicy-ziobrozareagowal-6890125337373248a>, dostęp 14.08.2023 r.

³² <https://www.rp.pl/cudzoziemcy/art10342791-debata-rzeczpospolitej-decyzja-o-przyjmowaniu-uchodzcow-wybiorcza-solidarnosc-wybiorcza-realizacja>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8733527-premier-morawiecki-pis-przymusowa-relokacja-nielegalnych-imigrantow.html>, dostęp 14.08.2023 r.; https://www.rmf24.pl/polityka/news-przymusowa-relokacja-imigrantow-do-polski-komentarz-rzecznic.nId,6800631#crp_state=1, dostęp 14.08.2023 r.; <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1582533%2Cprzymusowa-relokacja-migrantow-wiceszef-mswia-ten-mechanizm-jest-dla-nas>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://polskieradio24.pl/5/1223/artykul/3189134-przymusowa-relokacja-imigrantow-europosel-jaki-klamiecie-w-tej-sprawie-od-rana-do-wieczora>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://www.tvp.info/70575470/przymusowa-relokacja-migrantow-sejm-przyjal-wazna-uchwale> dostęp 14.08.2023 r.; <https://niezalezna.pl/486616-szwedzka-prezydencja-w-ue-chce-przeforsowac-relokacje-migrantow>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://dorzeczy.pl/opinie/457569/referendum-i-pakt-migracyjny-ue-zandberg-nie-chce-relokacji.html> dostęp 14.08.2023 r.; <https://www.radiomaryja.pl/informacje/naciski-na-polske-ws-przymusowej-relokacji-migrantow/>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://wiadomosci.dziennik.pl/polityka/artykuly/8744897,awantura-w-studiu-polsat-news-poszlo-o-slowa-tuska-o-imigrantach.html>, dostęp 14.08.2023 r.

³³ <https://wydarzenia.interia.pl/kraj/news-przymusowa-relokacja-uchodzcow-co-mysla-polacy,nId,6854916>, dostęp 14.08.2023 r.; <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8759094,preferencje-polityczne-decyduja-o-naszyc-pogladach-w-sporze-o-pakiet.html>, dostęp 14.08.2023 r.

³⁴ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 czerwca 2023 r. w sprawie propozycji wprowadzenia unijnego mechanizmu relokacji nielegalnych migrantów (M.P. poz. 597).

³⁵ <https://tvn24.pl/polska/cal-y-zapis-debaty-transkrypcja-debaty-ra587737-3315917>, dostęp 14.08.2023 r.

³⁶ <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/society/20170515STO74806/kryzys-uchodzcy-relokacja-to-nasz-wspolny-moralny-i-polityczny-obowiazek>, dostęp 14.08.2023 r.

³⁷ <https://forsa.pl/artykuly/1090462,bruksela-nie-rezygnuje-z-relokacji-uchodzcow-ke-przygotowala-plan-dzialan-ws-migracji.html>, dostęp 14.08.2023 r.; [7](https://home-</p></div><div data-bbox=)

od lat próbują narzucić państwom członkowskim Unii Europejskiej obowiązek przyjmowania uchodźców w ramach mechanizmu relokacyjnego. Jest to więc sprawa niezwykle istotna, która znajduje się w centrum opinii publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej i Europie, a które ma gigantyczne znaczenie dla polityki wewnętrznej Państwa Polskiego. Wiąże się ona nie tylko z polityką dotyczącą granic Rzeczypospolitej Polskiej, ale także dotyczącą bezpieczeństwa wewnętrznego. Jest to o tyle istotne, że środowiska opozycyjne³⁸ i ugrupowania, z którymi współpracują na poziomie europejskim³⁹, popierają ten mechanizm na szczeblu europejskim. Z tego względu zadanie tego pytania w referendum jako sprawy istotnej dla państwa jest nie tylko możliwe z punktu widzenia istotności tej materii, lecz wsłuchanie się w głos Narodu wyrażony w referendum ogólnokrajowym jest w tym wypadku nadzwyczaj pożądane. Dlatego też należy zwrócić się do obywateli z pytaniem wskazanym we wniosku.

Niezależnie od powyższych wywodów, które jednoznacznie wskazują na istotność materii będącej przedmiotem proponowanych pytań i ich związku z państwem jako organizacją, która zapewnia porządek publiczny, podkreślić należy powszechnie akceptowaną w doktrynie, szeroką dyskrecjonalność Sejmu RP w podejmowaniu decyzji o ostatecznym zakwalifikowaniu określonej sprawy (problemu) do kategorii „szczególnego znaczenia”⁴⁰ – na znaczny stopień ich swobody interpretacyjnej wpływa również brak instytucji, która byłaby powołana wprost do kontroli dopuszczalności poddania określonej sprawy pod referendum, o którym mowa w art. 125 Konstytucji RP, w szczególności, że Trybunał

affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management/relocation-eu-solidarity-practice_en, dostęp 14.08.2023 r.

³⁸ <https://wpolityce.pl/polityka/650012-rzad-po-psl-chcial-przyjmowac-migrantow-co-dzis-powietusk>, dostęp 14.08.2023 r.

³⁹ https://www.lemonde.fr/en/international/article/2023/04/21/meps-vote-in-favor-of-eu-migration-and-asylum-pact_6023721_4.html, dostęp 14.08.2023 r.

⁴⁰ B. Naleziński, *komentarz do art. 125 [w:] Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87–243*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, Legalis, Nb. 18; M. M. Wiszowaty, *Opinia prawna dotycząca oceny zgodności z Konstytucją materii pytań zawartych w projekcie postanowienia Prezydenta RP o zarządzeniu ogólnokrajowego referendum (druk senacki nr 899) – w szczególności pytania dotyczącego jednomandatowych okręgów wyborczych – z odniesieniem się do bieżących głosów konstytucjonalistów w tej kwestii*, [w:] *Projekt postanowienia Prezydenta RP o zarządzeniu ogólnokrajowego referendum – opinie prawne*, Kancelaria Senatu, Warszawa 2015, s. 26 i cytowana tam literatura.

Konstytucyjny jest niewłaściwy do kontroli konstytucyjności uchwały Sejmu RP o zarządzeniu referendum⁴¹.

Trafnie również w doktrynie wskazuje się, że referendum zostaje ogłoszone „gdy tradycyjne mechanizmy demokracji przedstawicielskiej zawodzą lub są nieskuteczne z konkretnych przyczyn politycznych bądź społecznych. W ten sposób łagodzi występujące konflikty, godzi różne dążenia i wartości społeczne (...) Odwołanie się do referendum oznacza wprowadzenie do praktyki ustrojowej demokratycznych procedur w materii rozstrzygania spraw trudnych i skomplikowanych”⁴². W tym kontekście w pełni należy poprzeć pogląd doktryny, iż „**Naród jako suweren ma prawo w świetle art. 4 ust. 1 i 2 Konstytucji RP ukierunkowywać politykę państwa, wyrażać opinię w przedmiocie rządzenia państwem, jak i współdecydować z organami państwa w procesie rządzenia. Jest on bowiem źródłem władzy i może pełnić rolę arbitra w sytuacjach konfliktowych między konstytucyjnymi organami państwa, ale także w sporach między podmiotami sceny politycznej, czego wyrazem może być właśnie ukierunkowanie działalności władz publicznych wyrażone w referendum**”⁴³. W obecnym kontekście politycznym, który jest definiowany przez zbliżające się wybory do Sejmu RP i Senatu RP, istotne jest, aby Naród wypowiedział się we wskazanych we wniosku kwestiach, aby większość rządząca, która wyłoni się z wyborów, niezależnie od jej kompozycji partyjnej, musiała respektować wolę Narodu. Jest to o tyle istotne, że obecny kontekst geopolityczny wymaga jasnej i zdecydowanej polityki, która zapewni Rzeczypospolitej Polskiej stabilność i bezpieczeństwo w sytuacji wojny toczącej się za granicą, okrutnych najemników stacjonujących niedaleko polskiej granicy i nieustającej wojny hybrydowej. Dodatkowo dla polskiego porządku publicznego rozumianego jako stan, który umożliwia normalne

⁴¹ A. Wyrozumka, *Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11.5.2005 r., sygn. K 18/04 (zgodność Traktatu akcesyjnego z Konstytucją RP)*, „Kwartalnik Prawa Publicznego”, 2005, nr 4, s. 230.

⁴² D. Waniek, M.T. Staszewski, *Słowo wstępne*, [w:] *Referendum w Polsce współczesnej*, red. M. T. Staszewski i D. Waniek, Warszawa 1996, s. 5.

⁴³ W. Orłowski, *Opinia prawna na temat zgodności z Konstytucją materii pytań zawartych w projekcie postanowienia Prezydenta RP o zarządzeniu krajowego referendum (druk senacki nr 899), w szczególności pytania dotyczącego jednomandatowych okręgów wyborczych z odniesieniem się do bieżących głosów konstytucjonalistów w tej kwestii*, [w:] *Projekt postanowienia Prezydenta RP...*, s. 17. Podobnie K. Skotnicki, *Opinie dotyczące wniosku obywatelskiego o podjęcie przez Sejm uchwały przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego w sprawie zmian w ustroju Rzeczypospolitej Polskiej*, „Przegląd Sejmowy” 2005, nr 3(68), s. 117.

funkcjonowanie państwa i społeczeństwa (w państwie demokratycznym obejmuje w szczególności pewne minimum sprawności funkcjonowania instytucji państwowych), wielkim wyzwaniem jest przyjęcie milionów uchodźców wojennych z Ukrainy. Stąd, w kontekście zbliżających się wyborów, które zawsze powodują przejściowe „rozchwianie” systemu politycznego, niezwykle istotne jest, aby Naród wypowiedział się w kluczowych kwestiach politycznych w drodze referendum. Zapewni to stabilność polityczną w sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa.

W ramach wniosku proponuje się Sejmowi wyznaczenie referendum w dniu wyborów do Sejmu RP i Senatu RP, które odbędą się 15 października 2023 r. Pozwoli to na minimalizację kosztów i zwiększy frekwencję w referendum. Możliwość organizacji referendum ogólnokrajowego i wyborów do Sejmu RP i Senatu RP wprost przewiduje art. 90 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym.

Wobec powyższego zasadne jest zwrócenie się do obywateli z pytaniami referendalnymi przedstawionymi we wniosku.